

مهمانی بولونیا

انجمن تصویرگران اسلوواکی

(بخش دوم)

فرشته فرماني

در شماره‌ی پیش، گزارشی از جشنواره‌ی بولونیا را ملاحظه کردید که به مدد اهالی سایت کتابک* فراهم شده ولی متأسفانه نام‌شان از قلم افتاده بود. همچنین بخش نخست مرور بر آثار تصویرگران اسلوواکی ارائه شد. در این شماره نیز به معرفی تصویرگران کشور اسلوواکی پرداخته و آثار تصویرسازی آن‌ها را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهیم و ویژگی‌های قابل توجهی هم چون تنوع در بیان و استفاده از ابزار مناسب و مختلف را در این آثار بررسی می‌کنیم. آن چه جالب توجه است، حضور فعال و پویای این قشر جوان تصویرگر در عرصه‌ی وسیع تصویرگری در کشور اسلوواکی است که دولت هم به خوبی از توانایی و نبوغ این تصویرگران جوان استقبال نموده و با برگزاری جشنواره‌های مختلف داخلی و بین‌المللی، آن‌ها را به جهانیان معرفی کرده است و حمایت می‌کند. مورد دیگر، تحصیل و آموزش مفید و حرفه‌ای تصویرگران در دانشگاه‌ها و زیر نظر بهترین اساتید فن است که آن‌ها را برای بازار کاری کاملاً جدی و حرفه‌ای، آماده می‌کند؛ متأسفانه برخلاف آن چه در دانشگاه‌های ما در مقطع کارشناسی ارشد و ظاهراً به طور کاملاً تخصصی به آن پرداخته می‌شود و علاقمندان و دانشجویان تصویرگری در این مقطع، نه تنها برای ورود به بازار کار آماده نمی‌شوند که هیچ؛ به سردرگمی و سرگیجه‌ی عظیمی از ملغمه‌ای به نام دروس تخصصی تصویرگری که به آن‌ها آموزش داده شده نیز دچار می‌گردند و به ناچار آن قدر به بیراهه می‌روند تا شاید کورسویی از دور، کوره راهی را نشان‌شان دهد. امید است این مقاله‌ها و متن‌ها به ارتقاء سطح آگاهی ما بیفزاید و روزنه‌ای در جهت رشد تصویرگری این مرز و بوم باشد.

نمایشگاه کتاب و تصویرگری بولونیای سال ۲۰۱۰، میزبان مهمانان ویژه‌ی خود از کشور اسلوواکی بود و آثار تصویرسازی ۳۲ تصویرگر که تأثیر مهمی در تصویرگری شصت سال گذشته‌ی کتاب کودک اسلوواکی داشتند، به نمایش درآمدند. همین موضوع بهانه‌ای شد تا با معرفی تعدادی از اعضای انجمن تصویرگران اسلوواکی با شیوه و نوع کار آن‌ها بیش‌تر آشنا شویم.

ASIL یا Slovak Illustrators Association (انجمن تصویرگران اسلوواک) در سال ۲۰۰۵ میلادی به عنوان مجموعه‌ای مستقل پایه‌گذاری شد و در آن به روی تصویرگران، طراحان گرافیک و دیگر خالقان فرهنگی کتاب و مجله گشوده شد؛ به روی کسانی که احساس نیاز به فضای غیرتجاری و مستقل برای تحقق بخشیدن به ایده‌های ناب در تولید و خلق آثاری متفاوت دارند.

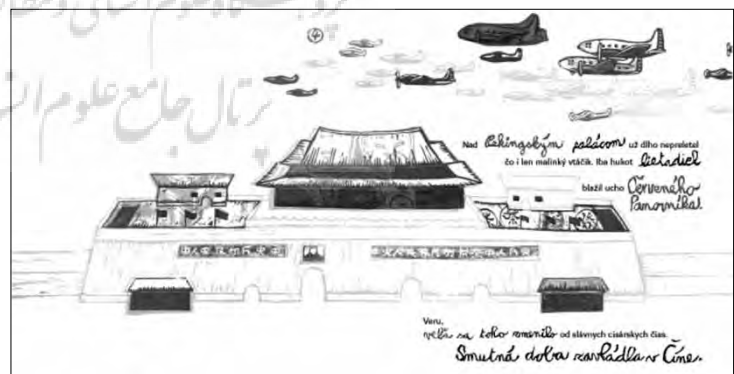
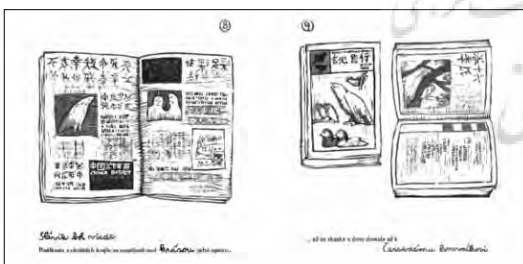
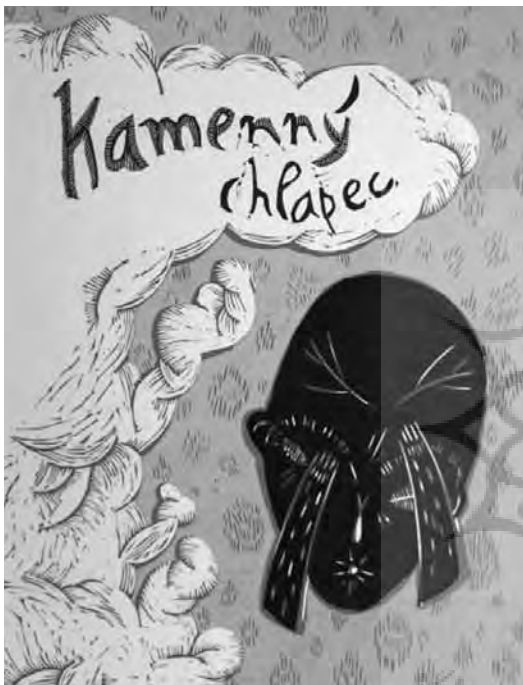
هم اکنون، ASIL (انجمن تصویرگران اسلوواک)، یک بانک اطلاعاتی از تصویرگران اسلوواک و سیستمی اطلاعاتی از جریانات و اتفاقات رایج در زمینه‌ی تصویرسازی کتاب را در سایت اینترنتی www.asil.sk مدیریت می‌کند. سایتی که به کمک آن، استعدادهای جوان تصویرگری کتاب شناسایی شده، کتاب‌های ارزان قیمت دو زبانه چاپ شده، کارگاه‌های هنری برنامه ریزی شده، نمایشگاه‌های منحصر به فرد برگزار می‌شود و همکاری با ناشران کتاب‌ها و مجلات صورت می‌گیرد. در بخش دوم این مقاله نیز با چند تصویرگر جوان این انجمن و آثار آن‌ها آشنا می‌شویم:

دنیلا النیکووا^۱

است. استفاده از این خطوط و ایجاد بافت توسط آن‌ها، حسی از چاپ چوب و کنده‌کاری بر روی چوب را به بیننده منتقل می‌کند. او از سفیدی کاغذ در آثارش به خوبی سود جسته و تمامی شخصیت‌ها حالتی معلق و دارای حرکت در صفحه دارند. در یکی از کتاب‌هایش تصویر به خصوصی از مرگ ارائه نموده است که جالب توجه است. حرکت موجودی سیاه با چهره‌ی اسکلت وار به سمت کودکی شیرخواره در کنتراست شدید با زمینه‌ی سفید تصویر، حقیقتاً تأثیرگذار است. به نظر می‌آید تصاویر او کودکان را وحشت زده نماید. فضای گرافیکی خاصی بر تصاویر او حکم فرمات. آنالیزهای شدید و کنتراست‌های رنگی و فرمی، سادگی در استفاده از خط و سطوح مشخص، از ویژگی این تصاویرند.

متولد ۱۷ آگوست سال ۱۹۸۶م. در براتیسلاوا، او هم اکنون در حال تحصیل در رشته‌ی گرافیک و رسانه در آکادمی هنرهای عالی و طراحی براتیسلاوا است. علاوه بر تصویرسازی کتاب، آثار هنری مستقلی نیز خلق می‌کند و با چند مجله‌ی کودک نیز همکاری دارد. او جایزه‌ی بهترین اثر دانشجویی در مسابقه‌ی زیباترین کتاب اسلوواکی در سال ۲۰۰۸م. را به خاطر تصویرگری قصه‌ای افسانه‌ای از آن خود نمود.

تصویرگری‌های او ترکیبی از چند تکنیک مختلف را شامل می‌شوند. دنیلا النیکووا تکنیک‌های چاپ، کولاژ، و در نهایت جلوه‌های دیجیتالی را در هم آمیخته و با تکرار خطوطی منقطع و ظریف در زمینه‌ی تصویر، بافتی منحصر به فرد ایجاد نموده که هیجان و بیانی اکسپرسیو به آثارش بخشیده

کتاب ماه کودک و نوجوان
مرداد ۱۳۸۹

پیترا استفانکوا^۲

کنار هم قرار دادن سطوح دو بعدی و حجم سه بعدی به طور هم زمان در یک تصویر و ایجاد ارتباط میان آن‌ها توسط پس زمینه‌ای منقوش، ویژگی منحصر به فرد آثار اوست.

در مجموعه‌ی دیگری از کارهای او، فضاهایی فانتزی، ساده و با جزئیات بیش‌تری مشاهده می‌شود. شخصیت‌ها و زمینه همگی با خط و سطح و به صورت دوبعدی تصویر شده‌اند. رنگ‌ها محدود به دو سه رنگ‌اند و تکنیک اجرایی دیجیتال است. البته لازم به توضیح نیست که مسلماً تصویرگر در شرایط گوناگون و با توجه به سفارش مورد نظر و نوع سفارش دهنده، مخاطب و عوامل دیگر – با حفظ هویت و شیوه‌ی اصلی تصویرگری خود– به خلق اثر می‌پردازد و ناگزیر آثار متفاوتی ایجاد می‌کند که شاید از جهت ظاهر، تکنیک و برخورد متفاوت باشند، اما هم چنان خالق یکسانی داشته و ویژگی‌های خاص تصویری طراح باید در آن بارز باشند. در مجموع، آن چه آثار پیترا استفانکوا را در خور توجه می‌کند، هوشمندی او در استفاده از بیان و ابزار مناسب در جایگاه ویژه‌ی خود است.

او در ۱۲ آگوست سال ۱۹۷۸ در براتیسلاوا متولد شد. پیترا استفانکوا، یک تصویرگر، مدیر هنری و عضو انجمن هنرهای لندن است. او جایزه‌ی نبوغ شبکه‌ی چهار تلویزیون بریتانیا را در سال ۲۰۰۷م. از آن خود نمود. اثر او به عنوان اثر برگزیده‌ی شوی تصویرسازی معاصر بریتانیا انتخاب شد و در مجموعه‌ی بهترین تصویرگران معاصر دنیا به چاپ رسید.

او فضای منحصر به فرد خود را در آثارش به نمایش می‌گذارد. استفاده از فرم‌های هندسی و تقسیم بندی‌ها و ادغام این فرم‌ها در هم، فضای آثار کوبیستی را یادآور می‌شود. شخصیت‌ها از کنار هم قرار دادن فرم‌ها و حجم‌های شکسته و منحنی تشکیل شده‌اند و برجسته به نظر می‌رسند. گاهی نیز کولاژی از اشیاء مختلف دیده می‌شود که پس از عکاسی به عنوان تصویری دوبعدی قابل ارائه شده‌اند. زمینه‌هایی از موتیف‌ها و بافت‌هایی هم چون نقوش کاغذ دیواری در پس زمینه‌ی گروهی از تصویرگری‌هایش به چشم می‌خورند که شخصیت‌های برجسته‌ی کوبیستی او را در فضایی سوررئال، معلق نشان می‌دهند.

شیرشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

بیستریک و نکو^۲

متولد ۳۰ آگوست سال ۱۹۷۵م. در شهر پیستانی است. تصویرگر و نزدیکی و عمق، برای مخاطب جذابیت ایجاد می‌کند؛ و او را در موقعیت دید جدید هنرمند خلاق که از مدرسه‌ی خصوصی هنر و طراحی تبلیغاتی براتیسلوا قرار می‌دهد. گویی با لنزی تله واید، هم زمان به منظره‌ای می‌نگرید. این کار او فارغ التحصیل شده است. او با مجلات مختلف کودکان همکاری می‌کند و و بافتی که اثر ضربات قلم ایجاد نموده، فضای مهیج تصویر را تشدید می‌کند و آن پایبند سرسخت تصویرگری کتاب است. در سال ۲۰۰۶م. جایزه‌ی بهاره‌ی را نامتعال و در هم ریزنده و ناپایدار می‌نمایاند. همه‌ی عناصر به شدت به سمت زیباترین کتاب کودکان اسلواکی را از آن خود نمود.

القای دوری و نزدیکی و عمق، توسط اعوجاج و ایجاد پرسپکتیوهای اغراق آمیز، مشخصه‌ی بارز گروهی از آثار اوست. ضربه‌ی قلم‌ها و رنگ‌پردازی‌هایش فضایی شاعرانه به کار بخشیده است. در اکثر آن‌ها یک بخش از تصویر بزرگ‌نمایی شده و مرکز توجه قرار گرفته، به طوری که گویی بسیار به بیننده نزدیک است و بقیه‌ی موضوع بسیار کوچک‌تر و در عمق نشان داده شده است. این القای دوری و

ترند و در جهت پرداخت موضوع و ایجاد بافت به کار برده شده‌اند. در مجموعه‌ی دیگری از تصاویر او که کامپیوتری ایجاد شده‌اند، شخصیت‌هایی اسفنجی در فضایی تخیلی با نورپردازی متمرکز می‌بینیم که در آن‌ها دیگر از آن اغراق‌ها خبری نیست. این گروه از آثار او نیز به نوبه‌ی خود جالب توجه هستند.

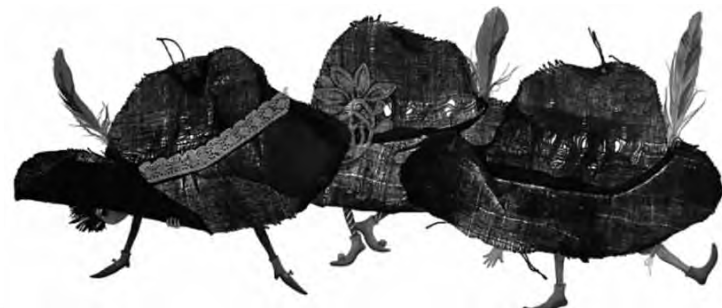
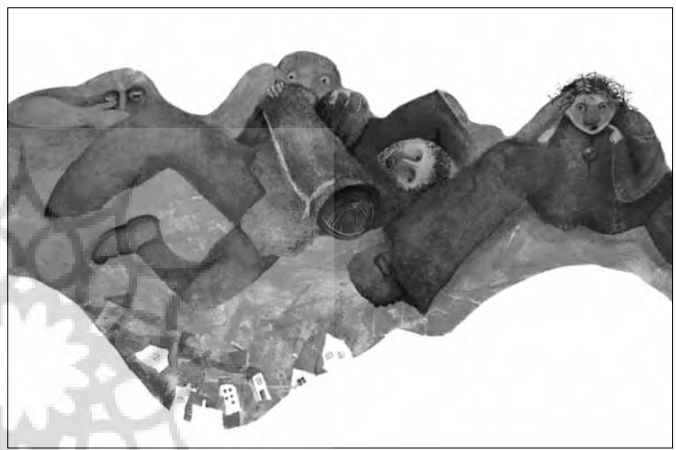
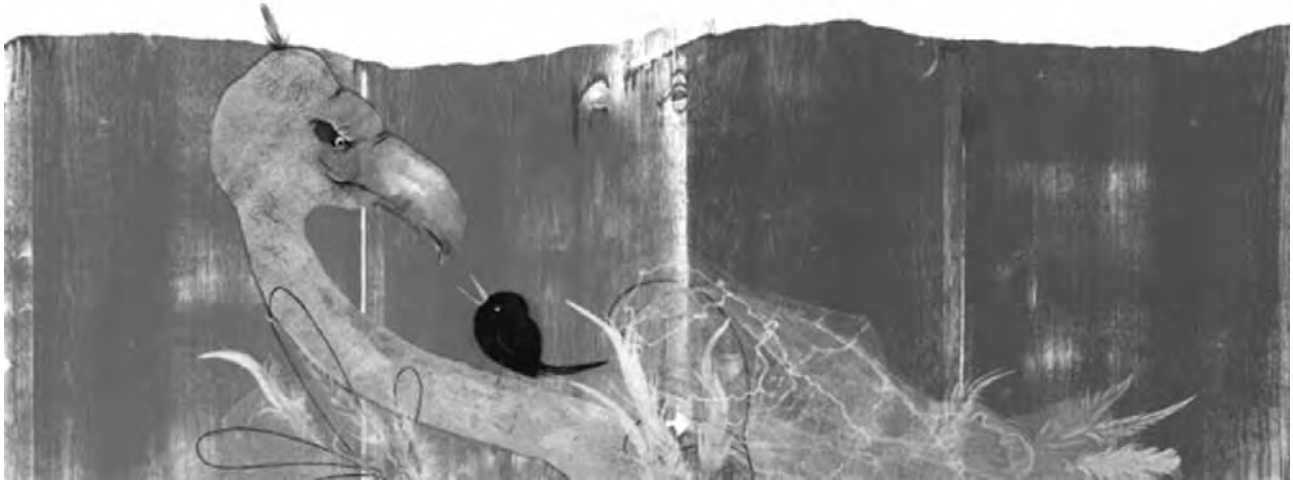
اوا سرکووا^۴

جایزه‌ی مسابقه‌ی «زیباترین کتاب اسلوواکی» در سال ۲۰۰۹م. را از آن خود نموده است.

تصاویر او سرشارند از فضاهای رنگی جذاب. استفاده از تکنیک‌های مختلف خصوصاً چاپ در آثارش به وفور دیده می‌شود. کولاژی‌هایی از تکه پارچه، تور، پَر و مواد دیگر به کمک رنگ‌ها و چاپ‌ها آمده‌اند و تصاویری جالب ایجاد کرده‌اند. جسارت و بیانی ویژه در تصاویر این تصویرگر جوان حضور دارند.

او در ۱۱ ماه ژوئن سال ۱۹۸۵م. در شهر والتیس به دنیا آمد. وی هم‌چنان مشغول تحصیل در دانشکده‌ی گرافیک و رسانه‌ی آکادمی هنرهای عالی و طراحی در براتیسلاوا بوده و تحت نظر پروفسور دوشان کالای آموزش می‌بیند. او به عنوان یک تصویرگر، هنرمند خلاق و طراح گرافیک فعالیت می‌کند. کتاب تصویرسازی او در مسابقه‌ی بین‌المللی «پدیده‌ی کتاب» در سال ۲۰۰۸م. برنده‌ی جایزه شده است؛ هم‌چنین برای تألیف کتابش،

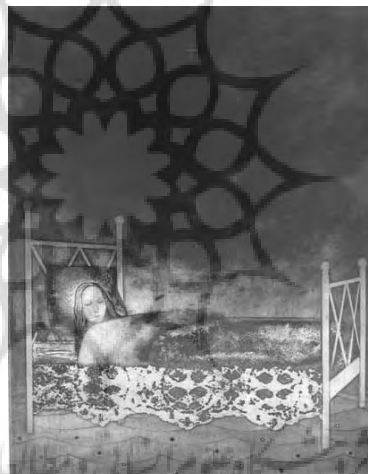

۵۵۳ کتاب ماه کودک و نوجوان
مرداد ۱۳۸۹

جانا ار کووا استانکویانسکا^۵

تصویر در آمده‌اند. تنهایی و سکوت ویژه‌ای بر آن‌ها حکم فرماست و بیش‌تر به تصویرهای تک‌گانه شبیه‌اند تا به یک مجموعه. گروه دیگری از تصویرسازی‌های او، جزئیات بیش‌تری دارند و شخصیت‌ها و زمینه‌ها عینی‌تر تصویر شده‌اند. روایتگری در آن‌ها بیش‌تر است و به پرداخت عناصر بیش‌تر توجه شده است. به نظر می‌آید داستان آن، جنبه‌ی آموزشی یا تاریخی داشته است.

۶ سپتامبر سال ۱۹۸۰ در شهر براتیسلاوا متولد شد. او از دانشکده‌ی چاپ آکادمی هنرهای عالی و طراحی براتیسلاوا، زیر نظر پروفیسور دوشان کالای، فارغ التحصیل شد. او کتاب‌ها و مجلات زیادی را مصور نموده است. تصویرسازی‌هایش فضایی سوررئال دارند و سعی دارند بیننده را به تأمل وادارند تا به اندیشه و قصد نهانی تصویر پی‌برد. به نظر می‌آید همه‌ی عناصر در تصاویر او، تسخیر شده‌اند و در لحظه‌ای معلق میان زمین و آسمان به

پی‌نوشت:

3 - Bystrík Vančo

4 - Eva Švrčková

5 - Jana Hřčková Stankovianska

* <http://www.ketabak.org>

1 - Daniela Olejníková

2 - Petra Štefanková

کتاب‌ماه کودک و نوجوان
مرداد ۱۳۸۹